

POSUDEK NA DISERTAČNÍ PRÁCI

<i>autorka práce:</i>	Magdalena Villatoro Sládková
<i>název práce:</i>	<i>La Familia:</i> Analýza rodiny ve vybraných dílech mexicko-americké literatury
<i>vedoucí práce:</i>	Doc. PhDr. Markéta Křížová, PhD.
<i>autor posudku:</i>	PhDr. Mgr. Kryštof Kozák, PhD., Institut mezinárodních studií, FSV UK
<i>datum:</i>	15. května 2011

Předložená práce Magdaleny Villatoro Sládkové se zabývá rodinou jako jedním z klíčových témat v oblasti mexicko-americké literatury. Autorka nejprve zasadí problematiku do širšího kontextu teorie multikulturalismu i sociologických výzkumů a dat relevantních pro mexicko-americkou rodinu. Těžiště práce pak spočívá v analýze rodiny u předních představitelk mexicko-americké literatury. Jako specifický žánr je pak rozebrána autobiografie, opět s důrazem na analýzu role rodiny. Práci doplňuje i studie knih psaných pro děti, kdy autorka sleduje postupný vývoj jednotlivých témat ve vztahu k rodině. V závěru jsou pak zrekapitulovány hlavní poznatky z dílčích kapitol a zasazeny do obecnějších úvah o roli rodiny v mexicko-americkém kontextu. Závěr obsahuje i podnětné náměty pro další výzkum, včetně analýzy rodiny v díle homosexuálních autorů mexicko-amerického původu.

Práce jako celek je přehledně a podrobně zpracovanou studií reflexe rodiny u vybraných autorů mexicko-amerického původu. Práce k tomuto tématu nebyla v takovém rozsahu dosud v českém prostředí zpracována, a přináší proto řadu nových podnětů a témat, která zde dosud chyběla a na které se dá navázat dalším výzkumem. Protože je práce psaná v anglickém jazyce, mohla by mít ambice posunout debatu ke kontroverznímu tématu role rodiny v mexicko-americké komunitě i v širším kontextu, kdy zejména ve Spojených státech se těmito otázkami zabývá řada akademiků z různých vědních oborů. Jak v sekci věnované kritice literatury, tak v samotném závěru není tato debata dostatečně reflektována. Názory autorky ohledně interpretace ambivalentního vztahu k rodině v mexicko-americké komunitě nejsou úplně zřetelné, respektive pouze potvrzují tezi o kontroverznosti tématu. Práce se snaží zpravidla zachovat objektivní pohled, takže se autorčiny názory na kontroverzní témata, kterých je v práci zmíněna celá řada, musíme spíše dohadovat. I v objektivní studii je ale vhodné představit rozsah a intenzitu akademické debaty na dané téma,

včetně nejspornějších bodů. Autorka tyto střety sice naznačuje zejména v případě Chicanas, které ostře odmítají tradiční rodinu, nicméně rozpory nejsou rozebrány do dostatečné hloubky. Sekce věnovaná dostupné sekundární literatuře obsahuje spíše popisy jednotlivých děl a ne zhodnocení jejich významu a centrálních tezí pro otázky zpracovávané v dané práci.

Z metodologického hlediska práci chybí jasněji vymezená centrální otázka či teze, která by organicky propojovala jednotlivé části práce. Úvod o teoriích multikulturalismu je sice dobře zpracovaný, nicméně vztah k Kymlickových či Taylorových konceptů na rodinu není dostatečně jasně vymezen, tematika je důležitá vzhledem k postavení Američanů mexického původu jako skupiny. Kapitola o základních sociologických a demografických trendech v rodinách Američanů mexického původu je také podrobně zpracována, nicméně bych čekal častější provázání s následujícími kapitolami, zejména s ohledem na vývoj a proměny dané skupiny.

Těžiště práce tvoří srovnání díla Sandry Cisneros a Any Castillo jako dvou hlavních představitelky literatury psané Američany mexického původu. Tento výběr však není adekvátně odůvodněn, práce obsahuje pouze vágní odkaz na jejich význam a popularitu. Očekával bych, že disertační práce bude obsahovat přesnější vymezení a případně i krátký přehled děl a témat ostatních autorů. Autorka práce v ostatních kapitolách pracuje s historickým vývojem vztahu k rodině, nicméně v této srovnávací kapitole není tento aspekt rozpracován, i když by se zřejmě dalo uvažovat o tom, že Ana Castillo představuje modernější a komplexnější pohled na problematiku než Sandra Cisneros, která vychází z kritiky tradiční rodiny.

V kapitole o autobiografii opět není dostatečně odůvodněn výběr autorů, ani krátce shrnuty jiná relevantní díla v této oblasti. I když je v samotném názvu disertační práce zdůrazněno, že se jedná o analýzu ve vybraných dílech, přeci jen je právě postup tohoto výběru důležitou součástí. Kapitola se zaměřuje na porovnání děl Francisco Jiméneze a Normy Elia Cantú, přičemž se autorka v analytické části zaměřuje především na genderové aspekty a zdůrazňuje odlišnost mužského a ženského vnímání problému. To je samo o sobě zpracováno vhodně, nicméně tato část nekoresponduje se zbytkem práce, kde tento aspekt není příliš zdůrazněn, i když by tomu tak být mohlo. Možná by bývalo koncepčně vhodnější, když by se práce věnovala pouze ženským autorkám, a nebo naopak srovnáním pohledu mužských a ženských autorů na problematiku rodiny.

Obdobně je kapitola věnovaná literatuře pro děti sama o sobě velmi dobře zpracována a byla by publikovatelná jako samostatná studie. Její vazba na jiné části práce však není příliš zřejmá, koresponduje nejvíce s vývojem ohledně teorií multikulturalismu a posunech ve vnímání mexicko-

americké minority. Dlouhý časový rámec a množství děl pak ztěžují porovnání s podrobnější analýzou vybraných děl výše.

Práce tak z metodologického hlediska působí spíše jako soubor velmi dobře zpracovaných dílčích studií na témata, které souvisí s rodinou v mexicko-americkém kontextu. Sám o sobě není tento přístup nesprávný, nicméně v těchto případech je třeba věnovat zvýšenou pozornost úvodním a závěrečným pasážím, které mají tyto dílčí poznatky jasně zasadit do širšího kontextu a poskládat tak, aby umožnily odpovědět či alespoň osvětlit klíčové problémy a otázky vytyčené v úvodu práce. Autorka se často odvolává na to, že jejím cílem je „pokrýt“ určitá bílá místa, přičemž některá z nich „pokryla“ již ve své magisterské práci. Takový přístup je legitimní zejména v případě prací v češtině určených primárně pro české publikum, které nemá o daném tématu nejmenší představu. U práce v anglickém jazyce však lze pochybovat o tom, že se jedná o naprosto neprobádanou problematiku, která vyžaduje tento přístup.

Zejména u disertační práce je vhodné kriticky zhodnotit mezinárodní akademickou debatu na dané téma a postavit se ke klíčovým otázkám, které téma obsahuje. Práce například vůbec nezmiňuje sociologické studie ohledně role a užitečnosti rodiny obecně, o čemž se vedou poměrně bouřlivé diskuse. Právě konkrétní příklad rodiny v mexicko-americkém kontextu by tyto obecné debaty mohl významně obohatit. Práci tohoto rozsahu by též pomohl alespoň náznak komparativního přístupu, rodina je klíčovým tématem i pro řadu dalších významných autorů, kteří nejsou Američané mexického původu. Alespoň rámcově by bylo dobré zhodnotit, která témata jsou potenciálně shodná (kritika tradičního konceptu rodiny ze strany feministického hnutí), a která jsou unikátní a významná hlavně pro mexicko-americkou komunitu. Tento přístup by byl zvláště vhodný v kapitole o knihách pro děti, protože tento segment prošel ve sledovaném období obecně řadou změn. Obecně mi přijde jako vhodné snažit se propojit studium konkrétních literárních děl s širším sociálním a politickým kontextem, a na řadě míst předkládaná práce obsahuje velmi kvalitní postřehy v tomto smyslu. Není však snadné zajistit, aby se tyto dvě části organicky doplňovaly v průběhu celé práce.

Z obsahového hlediska je práce ve svých jednotlivých částech pečlivě zpracována. Úvodní část věnovaná teoriím multikulturalismu je příliš postavená na Kymlickovi s Taylorem, i když se touto tematikou zabývá řada dalších autorů, kteří dochází ke trochu odlišným konceptům. Bylo by vhodné zmínit i konceptuální úvahy ohledně tohoto tématu z pera mexicko-amerických autorů či autorek, které jsou pro danou situaci možná i relevantnější. V kapitole o mexicko-americké rodině by mohla být ještě více zdůrazněna debata o konceptu familismu, která není pouze záležitostí této

skupiny (Španělsko by bylo vhodnou zemí, kde je dané téma velmi důležité). V kapitolách analyzujících konkrétní literární díla je občas věnováno příliš mnoho prostoru pro vysvětlení děje, ne vždy je ale úplně zřejmé, kvůli jakému obecnějšímu tématu je daný motiv zmiňován (např. komplikovaný vztah Miguela a Reginy u Any Castillo).

Z formálního hlediska je práce kvalitně zpracovaná, jazyk je srozumitelný a čtivý. Přesto jsou na řadě míst stylistické neobratnosti i překlepy neodhalitelné automatickou kontrolou pravopisu, které by odstranila pečlivější redakční práce. Pokud bude autorka uvažovat o vytištění práce, doporučuji věnovat zvýšenou pozornost tomuto aspektu, který by mohl zbytečně odvádět pozornost od samotného obsahu. Práce jinak obsahuje všechny formální náležitosti vyžadované pro disertační práci, včetně detailního poznámkového aparátu.

Přes výše uvedené výhrady spíše koncepčního než obsahového charakteru se jedná o velmi důkladně zpracovanou disertační práci, která poskytuje detailní informace k dané problematice i jejich adekvátní reflexi. Spojením studia literatury a širšího celospolečenského kontextu zejména v českém prostředí přispěje k obohacení akademického diskursu a povědomí o důležitých otázkách týkajících se Američanů mexického původu. Doporučuji ji tedy k obhajobě.

Při obhajobě navrhuji zaměřit se na zvýraznění hlavních otázek, na které se práce snaží odpovědět. Hlavní závěry práce je pak třeba zasadit do obecnějšího kontextu v rámci probíhajících debat, a to jak vnitřního vývoje mexicko-americké komunity, tak ohledně role rodiny v moderní společnosti obecně. Položil bych též otázku ohledně srovnání role rodiny v mexicko-americké literatuře oproti literatuře většinové společnosti.